

Дело C-376/23**Резюме на преюдициалното запитване съгласно член 98, параграф 1 от
Процедурния правилник на Съда****Дата на постъпване в Съда:**

15 юни 2023 г.

Запитваща юрисдикция:

Augstākā tiesa (Senāts) (Латвия)

Дата на акта за преюдициално запитване:

14 юни 2023 г.

Жалбоподател в главното производство и касатор:

SIA BALTIC CONTAINER TERMINAL

Ответник:

Valsts ieņēmumu dienests

Предмет на главното производство

Жалба за отмяна на решение на Valsts ieņēmumu dienests (Държавна данъчна администрация, Латвия, наричана по-нататък „VID“), с което на жалбоподателя дружество с ограничена отговорност BALTIC CONTAINER TERMINAL е определено задължение за плащане на вносни мита, данък върху добавената стойност и лихви за забава.

Предмет и правно основание на преюдициалното запитване

На основание член 267 ДФЕС, запитващата юрисдикция иска да се установи: 1) може ли съгласно предвиденото в Делегиран регламент 2015/2446 във връзка с Митническият кодекс на Съюза, специалният режим свободна зона да бъде приключен, без да бъде посочен основният референтен номер за указване на митническата декларация, въз основа на която стоките са поставени под следващ митнически режим; 2) може ли титулярят на такъв режим да го приключи единствено въз основа на отбелязване на митнически статус на стоките, направено от митническият служител в транспортния

документ за стоките, без сам да извърши проверка на валидността на този статус или в случай, че такава проверка трябва да бъде извършена — какъв трябва да бъде нейният обхват; 3) може ли титулярят на посочения режим да се позове на принципа на защита на оправданите правни очаквания въз основа на потвърждението от страна на митническите органи за промяна на митническия статус на стоките, включително ако това потвърждение не съдържа основанието за такава промяна или каквито и да било данни, които да позволяват съответното основание да бъде проверено; и 4) трябва ли, ако титулярят на митническия режим е нарушил установените в правото на Съюза правила относно митническия режим и не може да се позове на посочения по-горе принцип на защита на оправданите правни очаквания, той, въпреки това, по силата на принципа на силата на пресъдено нещо, да бъде освободен от митническото задължение, ако в рамките на предходно дело, образувано пред национален съд във връзка със същите фактически и правни въпроси, със съдебно решение е прието, че не е извършено никакво нарушение що се отнася до митническия режим.

Преюдициалните въпроси

1. Допуска ли член 178, параграф 1, букви б) и в) от Делегиран регламент 2015/2446, във връзка с член 214, параграф 1 от Митническия кодекс на Съюза, специалният режим свободна зона да бъде приключен без в електронната система за отчетност да е въведен основният референтен номер (MRN) за указване на митническата декларация, въз основа на която стоките са поставени под следващ митнически режим?
2. Допускат ли член 214, параграф 1 и член 215, параграф 1 от Митническия кодекс на Съюза, както и член 178, параграф 1, букви б) и в) от Делегиран регламент 2015/2446, титулярят на специален режим свободна зона да приключи този режим единствено въз основа на отбелязване на митнически статус на стоките, направено от митническия служител в транспортния документ за същите (CMR), без сам да извърши проверка на валидността на статуса на тези стоки?
3. При отрицателен отговор на втория преюдициален въпрос, какъв трябва да бъде обхватът на проверката съгласно член 214, параграф 1 и член 215, параграф 1 от Митническия кодекс на Съюза, както и съгласно член 178, параграф 1, букви б) и в) от Делегиран регламент 2015/2446, за да се счита че специалният режим свободна зона е приключен правилно?
4. Може ли титулярят на специалния режим свободна зона да се позове на принципа на защита на оправданите правни очаквания въз основа на потвърждение от страна на митническите органи, че митническият статус на стоките е променен от „несъюзни стоки“ на „съюзни стоки“, включително ако това потвърждение не съдържа основанието за посочената промяна, нито данни, които да позволяват съответното основание да бъде проверено?

5. При отрицателен отговор на четвъртия преюдициален въпрос, с оглед на принципа на силата на пресъдено нещо, прогласен в националното право и в правото на Съюза, може ли обстоятелството, че по друго дело, образувано пред национален съд, с влязло в сила решение е прието, че в съответствие с процедурите, установени от митническите органи, титулярят на митническия режим не е извършил никакво нарушение ще се отнася до митническия режим свободна зона, да бъде основание за освобождаване от митническо задължение, възникнало по силата на член 79, параграф 1, буква а) и параграф 3, буква а) от Митническия кодекс на Съюза?

Разпоредби от правото на Съюза, на които са прави позоваване

Регламент (ЕС) № 952/2013 на Европейския парламент и на Съвета от 9 октомври 2013 година за създаване на Митнически кодекс на Съюза (преработен текст): член 79, параграф 1, буква а) и параграф 3, буква а), член 210, буква б), член 214, параграф 1 и член 215, параграф 1.

Делегиран регламент на Комисията (ЕС) 2015/2446 от 28 юли 2015 година за допълнение на Регламент (ЕС) № 952/2013 на Европейския парламент и на Съвета за определяне на подробни правила за някои от разпоредбите на Митническия кодекс на Съюза: член 178, параграф 1, букви б) и в) и параграф 2, буква а).

Регламент за изпълнение (ЕС) 2015/2447 на Комисията от 24 ноември 2015 година за определяне на подробни правила за прилагането на някои разпоредби на Регламент (ЕС) № 952/2013 на Европейския парламент и на Съвета за създаване на Митнически кодекс на Съюза: член 199, параграф 1, буква б), член 200, параграфи 1 и 3, член 211 и член 226, първа алинея.

Практика на Съда и на Общия съд

Решение на Съда от 7 април 2011 г., Sony Supply Chain Solutions (Europe), C-153/10, EU:C:2011:224, точка 47.

Решение на Съда от 29 март 2011 г., ThyssenKrupp Nirosta/Комисия (C-352/09 P, EU:C:2011:191), точка 123.

Решение на Общия съд от 1 юли 2009 г., ThyssenKrupp Stainless/Комисия, T-24/07, EU:T:2009:236, точка 140

Решение на Общия съд от 8 февруари 2018 г., Sony Interactive Entertainment Europe/EUIPO — Marpefa (Vieta) (T- 879/16, EU:T:2018:77), точка 31.

Разпоредби от националното право, на които се прави позоваване

Administratīvā procesa likums (Закон за административното производство)

Член 153, параграф 3: Фактите, приети за доказани в мотивите на съдебно решение, придобило силата на пресъдено нещо, не подлежат на повторно доказване при разглеждане на административно дело между същите страни.

Likums “Par tiesu varu” (Закон за съдебната власт)

Член 16, параграфи 3 и 4:

(3) В съответствие с процедурите, предвидени в закона, съдебните решения са задължителни за съдилищата, когато същите разглеждат други дела, свързани с делото, по което съответното съдебно решение е постановено.

4) Такива решения имат силата на закон, задължителни са за всички лица и трябва да бъдат зачитани по същия начин, както законите.

Ministru kabineta 2017.gada 22.augusta noteikumi Nr. 500 „Muitas noliktavu, pagaidu uzglabāšanas un brīvo zonu noteikumi” (Постановление № 500 от 22 август 2017 година на Министерски съвет за установяване на правила относно митническите складове, временното складиране на стоки и свободните зони: параграф 77 предвижда, че всяко лице, в чиято свободна зона се складира несъюзни стоки, е задължено да води отчетност на стоките, складирани в свободната зона; параграф 78 установява изискване в отчетността да бъдат вписвани данните, посочени, по-специално, в член 178, параграф 1, букви б) и в) и параграф 2 от Делегиран регламент 2015/2446; и параграф 79, който установява изискването отчетността за несъюзните стоки да съдържа номера на митническия документ или на товарителницата за стоките, с която същите са постъпили в свободната зона и са напуснали същата.

Кратко представяне на фактите и на главното производство

- 1 Жалбоподателят SIA BALTIC CONTAINER TERMINAL е титуляр на разрешение за товарене, разтоварване и складиране на стоки в свободната зона на свободното пристанище Рига, като същият е задължен да води отчетност на наличните в тази зона стоки.
- 2 VID извършва контрол на стоките, намиращи се в свободната зона на жалбоподателя и установява, че в три случая в периода 2018 и 2019 г. стоки, намиращи се в свободната зона, са я напуснали без да бъдат поставени под следващ митнически режим и, че следователно специалният режим свободна зона не е приключен. VID приема, че тези стоки на практика са отклонени от

митнически надзор, поради което за жалбоподателя е възникнало митническо задължение на основание член 79, параграф 1, буква а) и параграф 3, буква а) от Митническия кодекс на Съюза.

- 3 Въпросните стоки са предадени за извеждане от свободната зона въз основа на товарителници (наричани по-нататък „CMR“), в които митническият им статус е посочен като „съюзни стоки“ („С“), което е потвърдено от служител на митническата администрация с поставянето на митническия печат и неговия подпис. Това е било в съответствие със съществуващата практика, при която VID е осъществявала контрол на митническия статус на стоките преди същите да напуснат пристанището и е правила съответното отбелязване в транспортните документи, макар законодателството да не предвижда подобна процедура. След като спорните стоки напускат свободната зона, обаче, митническите служители установяват, че за същите няма документи, които да доказват промяната на митническия им статус от „несъюзни стоки“ („N“) на „съюзни стоки“ („С“).
- 4 С решение на VID от 19 юли 2019 г. на жалбоподателя е определено задължение към държавния бюджет за вносни мита с лихви за забава, както и данък върху добавената стойност с лихви за забава.
- 5 Жалбоподателят обжалва решението на VID по съдебен ред.
- 6 Administratīvā apgabaltiesa (Окръжен административен съд, Латвия) отхвърля подадената въззивна жалба.
- 7 Посочената юрисдикция постановява, че съгласно член 210, буква б) от Митническия кодекс на Съюза, свободна зона е специален митнически режим, поради което, в съответствие с член 215, параграф 1 от посочения кодекс, този режим се приключва, когато стоките бъдат поставени под следващ митнически режим. Според същата юрисдикция, съгласно член 214, параграф 1 от Митническия кодекс, жалбоподателят е бил длъжен да води отчетност, която съдържа информация и данни, позволяващи на митническите органи да упражняват надзор върху съответния режим, с отразяване на митническия статус на стоките и начина на приключване на специалния режим, т.е. под кой следващ митнически режим същите са поставени.
- 8 Administratīvā apgabaltiesa (Окръжен административен съд) приема, че поставянето на печата и подписа върху CMR само по себе си не може да удостоверява митническия статус на съюзни стоки на такива, които са внесени като несъюзни стоки и че поради това, статусът на същите е следвало да бъде променен, тъй като VID не удостоверява същия в CMR, а стоките придобиват статус на съюзни, когато бъдат поставени под съответния митнически режим. Според посочената юрисдикция, жалбоподателят не е действал с дължимата грижа при изпълнение на своите задължения, тъй като е следвало да се увери, че несъюзните стоки са били

поставени под някой от подходящите митнически режими. Тази юрисдикция приема, че жалбоподателят не е можел да се основава единствено на CMR с положени митнически печат и подпис на митническия служител, тъй като само от CMR не е било възможно да се установи под какъв следващ митнически режим са поставени стоките, независимо че отбелязването „С“ е можело да породи у него убеждението, че същите са поставени под митнически режим, който е променил митническия им статус на съюзни стоки. Administratīvā apgabaltiesa (Окръжен административен съд) постановява, че в такъв случай е била необходима декларация с основен референтен номер (наричан по-нататък „MRN“) или CMR, в която да фигурират митнически печат и MRN.

- 9 Жалбоподателят обжалва решението на Administratīvā apgabaltiesa (Окръжен административен съд) пред Senāts (Върховен съд, Латвия).
- 10 Успоредно с това, пред Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu kolēģija (Окръжен съд Рига, наказателно отделение, Латвия) е проведено производство, по което жалбоподателят е оспорил наложената му административна санкция за същите факти. С решение от 5 февруари 2021 г. посочената юрисдикция отменя наложената на жалбоподателя административна санкция, тъй като приема, че той не е нарушил правилата на митническия режим и че е действал в съответствие с обичайната практика на митническите органи, както и че VID не е била в състояние да посочи правни разпоредби, които да налагат на жалбоподателя задължението да доказва други обстоятелства относно валидността на промяната на статуса на стоките, извън потвърждението, дадено от митническите органи.

Основни твърдения на страните в главното производство

- 11 Жалбоподателят — касатор в настоящото производство, счита за неправилно прилагането на член 79, параграф 1, буква а) и параграф 3, буква а) от Митническият кодекс на Съюза. Според него, плащане на мита може да му бъде наложено при наличието на конкретно задължение, установено в митническото законодателство, което той не е изпълнил, но Administratīvā apgabaltiesa (Окръжен административен съд) не е посочил каквото и да било задължение в този смисъл. Наред с това, не е доказано жалбоподателят да е участвал умишлено в незаконно извеждане на стоките от свободната зона, или да е знаел, или да е бил в състояние да узнае, че се извършва незаконно извеждане на стоките от свободната зона. Жалбоподателят се позовава на член 178, параграф 1, буква в) от Делегиран регламент 2015/2446, като посочва, че съгласно посочената разпоредба, негово задължение е водената от него отчетност по член 214, параграф 1 от Митническият кодекс на Съюза да съдържа данни, с които еднозначно се указват митническите документи, различни от митническите декларации, всякакви други документи, отнасящи се до поставянето на стоките под специален режим, и всякакви други документи, отнасящи се до съответното приключване на режима.

Жалбоподателят твърди, че е водил изискуемата отчетност в съответствие с разрешението, издадено от VID и че е предал стоките на превозвача въз основа на представените CMR, в които, в съответствие с обичайната практика на VID, е можело да се видят статуса на стоките, посочен от митническият служител, т.е., че това са съюзни стоки, подписът на служителя на митническият орган и митническият печат. Ето защо, според него, той е можел основателно да приеме, че митническият режим на стоките е приключен и същите са допуснати за свободно обращение, с което приключва и специалния митнически режим свободна зона на стоките, както и че изпълнил всички задължения, произтичащи от закона. Жалбоподателят твърди също, че съгласно действащата процедура, одобрена от митническите органи, митническият служител е този, който, след свързване с електронната система за отчетност на жалбоподателя, променя митническия статус на стоките, с други думи — потвърждава промяната на митническия им статус, както и че жалбоподателят, основавайки се на тази информация, приключва специалния режим свободна зона.

- 12 VID счита, че жалбоподателят не е приключил правилно специалния режим свободна зона, тъй като е допуснал стоките да напуснат свободната зона без да се е уверил, че същите са поставени под следващ митнически режим. Според VID, съгласно член 178, параграф 1, буква б) от Делегиран регламент 2015/2446, жалбоподателят е бил длъжен да включи в отчетността си по член 214, параграф 1 от Митническият кодекс на Съюза MRN или — когато няма такъв — друг номер или код за указване на митническите декларации, въз основа на които стоките са поставени под специален режим, както и — когато режимът е бил приключен по силата на член 215, параграф 1 от Кодекса — сведения за начина на приключване на режима. VID твърди, че митническият статус на стоките не може да бъде удостоверяван чрез отбелязването в CMR от страна на митническият орган. Ето защо, според нея, жалбоподателят е бил длъжен да впише в своята отчетност MRN, което би позволило идентифициране на митническата декларация, на която се основава промяната на митническия статус на стоките от несъюзни на съюзни стоки, както и да се увери, че такава промяна на статуса действително е настъпила.

Кратко изложение на мотивите за преюдициалното запитване

- 13 По настоящото дело Senāts (Върховен съд) трябва да се произнесе дали за жалбоподателя може да възникне митническото задължение по член 79, параграф 1, буква а) и параграф 3, буква а) от Митническият кодекс на Съюза поради неизпълнение на задълженията му. За решаването на този въпрос е необходимо да се установи кои са законоустановените задължения, които жалбоподателят, в качеството си на титуляр на разрешение за свободна зона, не е изпълнил при приключване на специалния митнически режим свободна зона.

- 14 Senāts (Върховен съд) изпитва съмнения дали жалбоподателят е можел да установи митническия режим и митническия статус на стоките, както и дали подобно установяване би било ефикасно, доколкото — ако е трябвало да бъде извършена широкомащабна проверка в този смисъл — жалбоподателят не е имал достъп до електронната система за обработка на митническите данни и не е могъл по никакъв начин да провери, например, достоверността на документа T2L, която се проверява от самите митнически органи.
- 15 Към момента на настъпване на фактите по главното производство е било обичайна практика на VID служителите на митническия орган да извършват проверка на митническия статус преди стоките да напуснат пристанището, както и да правят съответните отбелязвания в изходящите документи (предимно CMR) (митнически статус на стоката, печат на митническия контролен пункт и подпис на митническия служител). Действащата процедура предвижда още самият митнически служител да потвърди промяната на митническия статус на стоките, като жалбоподателят, доверявайки се на предоставената от този служител информация, приключва специалния режим свободна зона.
- 16 Ето защо, Senāts (Върховен съд) изпитва съмнения дали изискването на VID в системата за отчетност на жалбоподателя да бъде вписван MRN на митническата декларация, с цел удостоверяване на промяната на митническия статус на стоките, е обосновано и законосъобразно. Запитващата юрисдикция иска да установи дали специалният режим свободна зона може да бъде приключен без вписване на MRN в системата за отчетност и дали титулярят на режима може да приключи същия въз основа на отбелязването във връзка с митническия статус на стоките, извършено от митнически служител в транспортния документ на стоките (CMR), без сам да проверява валидността на приложения митнически статус. При отрицателен отговор, Senāts (Върховен съд) иска да установи какъв е обхватът на проверката, която жалбоподателят би следвало да извърши.
- 17 Ако бъде сметено, че жалбоподателят не е изпълнил своите митнически задължения в рамките на митническата процедура, Senāts (Върховен съд) иска да бъде изяснен въпросът дали същият, въз основа на съществуващата практика на митническите органи, е можел да има оправдани правни очаквания, че статусът на стоките е бил променен. Съмненията на запитващата юрисдикция са свързани с практиката на Съда, съгласно която не може да се прави позоваване на принципа на защита на оправданите правни очаквания, когато е налице ясна разпоредба от правен акт на Съюза, и действията на натоварен с прилагането на правото на Съюза национален орган, които са в противоречие с последното, не биха могли да породят у икономическия оператор оправданото правно очакване, че ще бъде третиран по начин, противоречащ на правото на Съюза [решение от 7 април 2011 г., Sony Supply Chain Solutions (Europe), C- 153/10, EU:C:2011:224, точка 47].

- 18 На последно място, ако бъде прието, че жалбоподателят все пак е извършил нарушение на митническия режим и че не е могъл да има оправдани правни очаквания, Senāts (Върховен съд) иска да се установи дали в случай като разглеждания, при който с друго решение на национална юрисдикция е постановено по отношение на същите страни и за същите фактически въпроси, че жалбоподателят не е нарушил митническия режим, трябва да бъде дадено предимство на принципа на силата на пресъдено нещо, при което жалбоподателят ще бъде освободен от митническото задължение, или трябва да се даде превес на задължението за плащане на митническото задължение, установено във финансовия интерес на Съюза.

РАБОТЕН ДОКУМЕНТ